

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 lipca 2017r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim:

1. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. W. kwotę 8.663,12 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 marca 2015r. do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.618,94 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy podejmując powyższy wyrok oparł się na ustaleniach faktycznych, które Sąd Okręgowy aprobuje i uznaje także za własne.

Apelację od powyższego wyroku w części, tj. w zakresie punktu 2. wyroku co do kwoty 369 zł oraz w zakresie pkt 3. wyroku będącym konsekwencją zaskarżenia pkt 2., zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego w postaci sporządzonego kosztorysu co nastąpiło w wyniku uznania, że z racji tego, że powód zajmuje się zawodowo dochodzeniem wierzytelności z tytułu odszkodowań od ubezpieczycieli poniesiony wydatek nie pozostaje w związku przyczynowym z zaistniałą szkodą, w sytuacji gdy dowód ten ma walor dokumentu prywatnego i jako taki powinien zostać oceniony przez Sąd a wydatek na jego sporządzenie winien być uwzględniony w związku przyczynowym z zaistniałą szkodą,
2. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że skoro powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej trudni się dochodzeniem od ubezpieczycieli wierzytelności nabytych na podstawie umowy cesji to posiada specjalną wiedzę w zakresie wycen i sporządzania kosztorysów umożliwiającą mu określenie wysokości wartości przedmiotu sporu podczas, gdy właśnie brak takiej specjalnej wiedzy oraz brak odpowiedniego programu eksperckiego zmusza powoda do zlecenia kosztorysu rzeczoznawcy samochodowemu,
3. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że nabycie przez powoda wierzytelności bez sporządzenia wcześniej prywatnego kosztorysu oznacza, że jest on w stanie dokładnie ocenić ryzyko nabycia wierzytelności co równa się z możliwością powoda w zakresie sprecyzowania roszczenia dochodzonego przed Sądem podczas gdy czym innym jest ocena ryzyka nabycia wierzytelności i jej rentowności a czym innym jest sprecyzowanie roszczenia dochodzonego przed Sądem, które to sprecyzowanie roszczenia wymaga wiedzy specjalnej i specjalistycznego programu,
4. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 213 § 1 k.p.c. poprzez wzięcie przez Sąd pod uwagę z urzędu faktów, które nie były przedmiotem dowodu tj. faktu, iż powód prowadzi od wielu lat wiele spraw przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim występując w nich w charakterze powoda oraz faktu, iż powód niewątpliwie posiada odpowiednią wiedzę pozwalającą mu we własnym zakresie określać wysokość dochodzonego roszczenia, podczas gdy fakty te nie mogą być z założenia znane każdemu dorosłemu, rozsądnemu, charakteryzującemu się przeciętnymi wartościami człowiekowi, zamieszkującemu w siedzibie sądu rozstrzygającego niniejszy proces cywilny,
5. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 361 § 1 k.c. poprzez bezzasadne uznanie, że z racji tego, że powód jest podmiotem, który profesjonalnie zajmuje się dochodzeniem wierzytelności z tytułu odszkodowań od ubezpieczycieli koszt sporządzenie opinii prywatnej w postaci kosztorysu nie stanowi wartości składającej się na

wartość dochodzonego odszkodowania, w sytuacji gdy sporządzenie na zlecenie powoda kosztorysu i poniesienie w związku z tym przez powoda wydatku było obiektywnie uzasadnione, konieczne i będące konsekwencją szkody jaka powstała w dniu 25 lutego 2015 roku.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 369 zł wraz z odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zmianę rozstrzygnięcia sądu I instancji w zakresie kosztów procesu, będącą konsekwencją zaskarżenia, wniósł nadto o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. był błędny. Ocena, czy poniesione przez powoda koszty sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy pojazdu pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą wiąże się ze stosowaniem prawa materialnego i oceną prawną a nie ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów. Analogicznie przedstawia się kwestia oceny, czy poniesione przez powoda koszty sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy pojazdu były czy też nie były uzasadnione i konieczne – to również jest przedmiot oceny prawnej, nie zaś ustaleń faktycznych.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy trafny jest przede wszystkim zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c.

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Jeżeli strony nie umówiły inaczej, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia (art. 822 § 1 i 2 k.c.).

Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia szkody, które w doktrynie definiuje się niejednolicie. Przeważa stanowisko, że szkoda majątkowa to różnica między stanem majątkowym poszkodowanego, który powstał po nastąpieniu zdarzenia powodującego uszczerbek, a stanem jaki by istniał, gdyby to zdarzenie nie nastąpiło.

Naprawienie szkody (a więc i odszkodowanie) powinno obejmować wszystkie straty, które poszkodowany poniósł wskutek zaistnienia szkody (art. 361 § 2 k.c.). Wysokość odszkodowania jest limitowana kwotą określoną w umowie ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c.) i nie może być wyższa od poniesionej szkody (art. 824¹§ 1 k.c.).

Zakres akcesoryjnej odpowiedzialności ubezpieczyciela pokrywa się zasadniczo z zakresem odpowiedzialności cywilnoprawnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego określających zakres odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 k.c.). W myśl art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Stosownie do art. 361 § 2 k.c. w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego „przyczyną” ze zjawiskiem określonym jako „skutek”. Ustawodawca wprowadzając w art. 361 § 1 k.c. dla potrzeb odpowiedzialności cywilnej ograniczenie odpowiedzialności tylko za normalne (typowe, występujące zazwyczaj) następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła, nie wprowadza pojęcia związku przyczynowego

w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości. Ogranicza tylko odpowiedzialność do wskazanych w przepisie normalnych (adekwatnych) następstw. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy i dlatego istnienie związku przyczynowego bada się w okolicznościach faktycznych określonej sprawy.

Przepis art. 363 k.c. określa sposoby naprawienia szkody. W zakresie naprawienia szkody zasada ta doznaje ograniczenia w tym znaczeniu, że zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do naprawienia szkody w formie zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej (art. 822 § 1 k.c.).

Judykatura stoi na stanowisku, że odszkodowanie przysługujące z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów może -

- stosownie do okoliczności sprawy - obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego. Ocena czy poniesione koszty ekspertyzy sporządzonej na zlecenie poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym są objęte odszkodowaniem przysługującym od ubezpieczyciela z umowy odpowiedzialności cywilnej, musi być dokonana przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy,

a w szczególności uzależniona jest od ustalenia, czy zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy poniesieniem tego wydatku a wypadkiem oraz czy poniesienie tego kosztu było obiektywnie uzasadnione i konieczne także w kontekście ułatwienia prawidłowego określenia konkretnego odszkodowania, jak i ułatwienia ustalenia okoliczności wypadku i rozmiarów szkody (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 18 maja 2004 roku, III CZP 24/04, LEX 106617).

W sprawach o roszczenia z obowiązkowego ubezpieczenia OC nie budzi wątpliwości, że poszkodowany ma prawo sporządzić kalkulację kosztów naprawy swojego pojazdu. W związku z zawartą umową cesji uprawnienie to przeszło na powoda [vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 26 października 2011 r. w sprawie sygn. akt I CSK 788/10]. Podkreślić należy, iż konieczność sporządzenia kalkulacji wynikała bezpośrednio z faktu, że pozwany nieprawidłowo oszacował wartość szkody (ubezpieczyciel – koszty naprawy 1.843,11 zł, prywatna kalkulacja kosztów naprawy (system (...)) – 10.543,66 zł, biegły sądowy – 10.506,23 zł). Gdyby ubezpieczyciel, realizując swój ustawowy obowiązek, prawidłowo określił wysokość należnego odszkodowania nie zaistniałaby podstawa do sporządzenia przedmiotowej kalkulacji. W powyższym zakresie należy zgodzić się ze stanowiskiem, że dokonana przed wszczęciem postępowania sądowego ekspertyza może być istotną przesłanką zasądzenia odszkodowania. W takim wypadku koszt ekspertyzy stanowi szkodę ulegającą naprawieniu, na podstawie art. 361 k.c. (vide: wyrok SN z dnia 2 września 1975 I CR 505/75). Koszty te zatem należy uznać za celowe

i ekonomicznie uzasadnione. Dodatkowo zaznaczyć należy, że powód nie sporządził kalkulacji napraw we własnym zakresie. Zawsze zlecał tego typu ekspertyzy profesjonalnym podmiotom zewnętrznym. Wykonanie kalkulacji wymaga dostępu do określonych programów eksperckich, na które trzeba wykupić określoną licencję, zatrudnienia osób z odpowiednią wiedzą oraz poświęcenia odpowiedniej ilości czasu. Powód nie dysponuje odpowiednią licencją do oprogramowania pozwalającego na wykonanie kosztorysu szkody, a przynajmniej okoliczność przeciwna nie została przez stronę pozwaną w niniejszym postępowaniu udowodniona.

Zweryfikowanie poprawności szacunków ubezpieczyciela, a co za tym idzie prawidłowość wyliczonego odszkodowania, wymagało skorzystania z pomocy fachowca. Jak się okazało, wątpliwości co do wysokości należnego odszkodowania były jak najbardziej słuszne. Biegły sądowy wyliczył koszt naprawy pojazdu na kwotę praktycznie tożsamą z kwotą wyliczoną przez rzeczoznawcę zatrudnionego przez powoda.

Wbrew twierdzeniom Sądu Rejonowego, powód z racji prowadzonej działalności nie może być uznany za fachowca w dziedzinie, której dotyczyła prywatna opinia. Zgodzić się należy z argumentem przedstawionym w apelacji, że czym innym jest oszacowanie ryzyka nabycia danej wierzytelności a czym innym dokładne oszacowanie szkody i w związku z tym określenie roszczenia z jakim powód może wystąpić do sądu. Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w tym zakresie był zatem zasadny.

Nie budzi wątpliwości pogląd, że normalny związek może wykraczać poza konsekwencje bezpośrednie i umożliwia zaliczenie do zwykłych następstw zdarzenia szkodzącego także uszczerbek majątkowy wynikły z wydatków wymuszonych na poszkodowanym przez wystąpienie tego zdarzenia. Szkoda, mająca charakter dynamiczny i zmienny w czasie, obejmuje nie tylko bezpośrednie następstwa zdarzenia szkodzącego, ale także dalsze, powstałe już po zdarzeniu szkodzącym. Takim następstwem, może być w okolicznościach danej sprawy, koszt sporządzenia przez poszkodowanego, na etapie postępowania likwidacyjnego, prywatnej kalkulacji na okoliczność uzasadnionych kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu. Jeśli wnioski płynące z tej opinii w przeważającej części okażą się zasadne na etapie postępowania sądowego, wydatki poniesione w tym celu przez poszkodowanego należy uznać za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę i jako takie podlegającym obowiązkowi wyrównania przez ubezpieczyciela.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punktach 2. i 3. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 369 zł tytułem kosztów ekspertyzy (należało zasądzić kwotę brutto, ponieważ w pozwie powód oświadczył, że nie jest podatnikiem podatku VAT, a zatem nie ma możliwości jego odliczenia), wraz z odsetkami ustawowymi od daty następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu (powód nie wykazał, aby wcześniej wzywał pozwanego do spełnienia tego świadczenia). W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu. Zmianie podlegało też rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Ponieważ powód wygrał powództwo niemal w całości (oddalenie dotyczyło jedynie 36,88 zł), należało na podstawie art. 100 zd.2 k.p.c. w całości obciążyć kosztami pozwanego. Na zasądzone koszty złożyły się: 454 zł – opłata od pozwu, 2.417 zł – wynagrodzenie pełnomocnika wraz z kosztem opłaty skarbowej, 80,45 zł – poniesione przez powoda wynagrodzenie biegłego (postanowienie k.241).

W zakresie żądania odsetek za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia doręczenia pozwu pozwanemu, apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego należało rozstrzygnąć na podstawie art. 98 k.p.c. Na zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 150 zł złożyły się kwoty: 30 zł – opłata sądowa od apelacji, 120 zł – wynagrodzenie pełnomocnika procesowego.

Krzysztof Wójcik Mariola Szczepańska Tomasz Bajer